Vlaamse Regering

DE VLAAMSE MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft:

Ontwerp van Besluit van de Vlaamse Regering tot toekenning van een subsidie aan het Logo Waasland "Preventiemedewerker MMK-ondersteuning in de omgeving van het bedrijf 3M te Zwijndrecht"

Samenvatting
De Vlaamse Regering kent een subsidie van 2,1 miljoen euro toe aan Logo Waasland, voor de ondersteuning van de werking van de Medisch Milieukundigen van de Logo's gedurende 10 jaren in de omgeving (5 km-zone) van 3M. Het budget is beschikbaar in de saneringsovereenkomst die de Vlaamse regering op 5 juli heeft afgesloten met 3M. Naar aanleiding van de PFAS-verontreiniging in de omgeving van het bedrijf 3M, werd de sanering van de omgeving van het bedrijf 3M opgestart. Deze sanering kan niet verhinderen dat deze regio nog enkele jaren een milieugezondheidskundig aandachtsgebied is, waar een verhoogde blootstelling en risico op gezondheidsimpact is. Er zijn in samenspraak met de lokale actoren in het saneringsverbond een aantal initiatieven opgestart om enerzijds de gezondheidseffecten van PFAS te onderzoeken en anderzijds bron- en blootstellingsbeperkende maatregelen te nemen in de leefomgeving. Deze worden opgevolgd in het PFAS-actieplan, maar niettemin is en blijft de bevolking ongerust. Deze subsidie is bedoeld om vanuit het preventief gezondheidsbeleid Milieugezondheidszorg gedurende 10 jaren 2 VTE MMK-ondersteuning te voorzien ten behoeve van de lokale besturen, 1e lijn gezondheidswerkers, de georganiseerde en individuele burger. De MMK-ondersteuning bestaat erin om medisch milieukundig wetenschappelijk inzicht en beleidsacties door te vertalen naar de lokale actoren; en wederkerig signalen op te pikken naar de Vlaamse administraties om richting te geven aan het preventief gezondheids- en omgevingsbeleid. De verworven inzichten komt de hotspotwerking in andere mogelijke met PFAS verontreinigde gebieden in Vlaanderen ten goede.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Preventiedecreet
Het decreet van 21 november 2003 betreffende het preventieve gezondheidsbeleid biedt het kader voor het preventieve gezondheidsbeleid. Daarin is o.a. in bepaald dat de Vlaamse Regering initiatieven kan nemen met betrekking tot fysische of chemische factoren. Met name in hoofdstuk 1, afdeling 2, artikel 51:

"*De Vlaamse regering kan initiatieven nemen voor de preventie van aandoeningen, veroorzaakt door fysische of chemische factoren. Die factoren situeren zich zowel binnen gebouwen als er buiten. De Vlaamse regering sensibiliseert voor de problematiek van de blootstelling aan chemische stoffen die de normale hormonale werking tijdens belangrijke ontwikkelingsfasen van het menselijk organisme ontregelen of kunnen ontregelen, en neemt initiatieven voor de preventie van aandoeningen die door die chemische stoffen worden veroorzaakt.*"

En artikel 53: "*Afgezien van de maatregelen die bepaald zijn in de bestaande milieuwetgeving, kan de Vlaamse regering de bevolking, en in het bijzonder risicogroepen, informeren, en maatregelen nemen om de blootstelling te beperken en de volksgezondheid te beschermen bij overschrijding van de door de Vlaamse regering bepaalde grenswaarden in de mens van factoren waarvan de schadelijke invloed op de gezondheid bewezen is of waarschijnlijk is op basis van wetenschappelijk onderbouwde gegevens. Voor de waarschijnlijke maar niet bewezen effecten worden de maatregelen afgewogen tegen onder meer de waarschijnlijkheid van optreden van de vermoede effecten, de ernst van de verwachte effecten, de grootte van de blootgestelde populatie en de verwachte maatschappelijke impact van de effecten en/of maatregelen.*"

Logo-besluit

Het besluit van de Vlaamse Regering van 30 januari 2009 betreffende de Logo's , hierna afgekort als het Logobesluit[1]. (https://codex.vlaanderen.be/Portals/Codex/documenten/1017703.html)

Specifiek wordt verwezen naar de artikelen:

- Art 13: specifiek voor milieugerelateerde gezondheidstaken worden bij de Vlaamse Logo's 13 VTE geïnstalleerd, i.c. de Medisch Milieukundigen.
- Art 17 §1.7°: Om de realisatie van de Vlaamse gezondheidsdoelstellingen na te streven, neemt een Logo voor milieugerelateerde gezondheidsproblemen binnen haar werkgebied en daar waar haar samenwerking met preventieorganisaties een meerwaarde heeft, de volgende taken op van de eerstelijnsfunctie binnen het Vlaams medisch milieukundig netwerk:
    a) de taken, vermeld in punt 1° tot en met 6° ;
    b) de taken, vermeld in artikel 4 en 5, § 1, § 2 en § 4, van het Binnenmilieubesluit van 11 juni 2004;
    c) het verwerven van inzicht in de gezondheidssituatie die gerelateerd is aan milieufactoren, en op verzoek van het agentschap of de minister een actueel beeld van die milieugerelateerde gezondheidssituatie geven;
    d) interne en externe communicatie voeren rond gezondheid en milieu bij alle betrokkenen, op verzoek van het agentschap meewerken aan acties rond lokale milieugerelateerde gezondheid die gericht zijn op risicocommunicatie, en het lokaal bestuur en het agentschap op de hoogte brengen als dreigende gezondheidsrisico's als gevolg van het milieu in die gemeente worden gesignaleerd;
    e) een eerstelijnsaanspreekpunt zijn voor professionelen uit de gezondheidszorg, preventieorganisaties en de individuele burger, en de eigen werking bekendmaken bij professionelen uit de gezondheidszorg en bij preventieorganisaties om informatie over milieugerelateerde gezondheid door te geven en een netwerk te vormen;
    f) het uitvoeren van preventieve taken die gericht zijn op de beïnvloedbare factoren van milieugerelateerde gezondheid, zoals informeren, voorlichten en sensibiliseren;
    g) het lokaal initiëren en conceptualiseren van, alsook het bijdragen aan, het opzetten, het uitvoeren en het afstemmen van preventieprogramma's binnen de milieugerelateerde gezondheidszorg, en het uitwerken van een voorstel van plan van aanpak voor milieugerelateerde gezondheidsvraagstukken;
    h) het ondersteunen en adviseren van onder meer professionelen uit de gezondheidszorg en preventieorganisaties bij potentiële milieugerelateerde gezondheidsproblemen;

[1] https://codex.vlaanderen.be/Portals/Codex/documenten/1017703.html

i) medewerking verlenen, door de medisch milieukundigen, aan de coördinator van de eerstelijnsfunctie van het Vlaams medisch milieukundig netwerk door onder meer deelname aan project- en of werkgroepen, ontwikkeling van preventiemethodieken;
j) het detecteren en signaleren van, het meewerken aan de impactinschatting van, en het bieden van ondersteuning in de opvolging van lokale milieugerelateerde potentiële gezondheidsproblemen;
k) het detecteren en ter harte nemen van ongerustheid over milieu en gezondheid;
l) professionelen uit de gezondheidszorg en preventieorganisaties wegwijs maken in de bestaande preventiemethodieken met betrekking tot gezondheid en milieu.

Beleidsnota
Dit dossier sluit aan bij en levert een bijdrage aan de realisatie van een aantal doelstellingen uit de beleidsnota WVGA van 2019-2025. Met name in de strategische doelstellingen 2.4 en 2.5:
'*We zetten in op het voorkomen en het detecteren van milieugezondheidsschade.*', '*We ontwikkelen preventieprogramma's op het vlak van onder meer binnenmilieu, drinkwater, waterrecreatie en klimaat. We staan voor grote maatschappelijke uitdagingen op het vlak van onze leefomgeving. Gezondheid is daarbij een sleutelelement. De aanpak van de energietransitie, het mobiliteitsvraagstuk, de inrichting van de openbare ruimte, … Ze kennen alle een gezondheidsaspect. In het kader van preventie en gezondheidsbevordering leggen we meer klemtonen op een gezonde omgeving, waarbij milieu en natuur een meer prominente plaats krijgt. Hiervoor is overleg en afstemming nodig met het beleidsdomein Omgeving. We ondersteunen daarom andere beleidsdomeinen bij het integreren van een gezondheidsblik in hun doelstellingen. We formuleren haalbare doelstellingen m.b.t. gezondheid in onze leefomgeving. Ook een gezonde woon- en schoolomgeving verdienen hierbij de nodige aandacht. We richten ons naar alle burgers, maar we zullen intensiever inzetten daar waar de doelgroepen kwetsbaarder zijn en meer obstakels moeten overwinnen. Vanuit het Vlaamse beleidsniveau rond milieugezondheidszorg bieden we ondersteuning bij het integreren van Health in All Policies op lokaal beleidsniveau. Voor het preventief beleid m.b.t. de milieugezondheidszorg hebben we aandacht voor grote werven, waaronder klimaat en nieuwe polluenten.*' '*We integreren nieuwe polluenten in de milieugezondheidszorg. In ons drinkwater, ons binnen- en buitenmilieu hebben we aandacht voor de gezondheidsimpact van onder meer microplastics, hormoonverstoorders, black carbon, microbiota, … We houden de vinger aan de pols voor opportuniteiten en creëren nuttige samenwerkingsverbanden*'.

Ondernemingsplan van het agentschap Zorg en Gezondheid (AZG)
Zoals vastgelegd in het ondernemingsplan van het AZG geeft het team Milieugezondheidszorg van de Afdeling Preventie invulling aan het Preventief gezondheidsbeleid via 6 preventieprogramma's waaronder Milieugezondheidskundige aandachtsgebieden en Risicoanalyse.
Het Preventieprogramma 'milieugezondheidskundige aandachtsgebieden (MGAG)' heeft als doel de schadelijke invloeden van milieufactoren op de volksgezondheid te verminderen door in te zetten op alle aspecten van preventieve gezondheidszorg (gezondheidspromotie, ziektepreventie en gezondheidsbescherming) en door samenwerking met andere beleidsdomeinen (facettenbeleid). Een milieugezondheidskundig aandachtsgebied is een (geografisch of functioneel afgegrensd) gebied waar meer dan gemiddeld of verwacht een nadelige invloed is van het milieu op de volksgezondheid (of deze invloed sterk wordt vermoed) naar aanleiding van afwijkende milieumetingen of afwijkende gezondheidsgegevens, of waar er grote ongerustheid en/of hinder is van de bevolking rond mogelijke (lokale) blootstelling aan milieufactoren. Het programma omvat het vermijden van nieuwe aandachtgebieden, het in kaart brengen van potentiële aandachtsgebieden, milieugezondheidskundige risico-inschattingen in geïdentificeerde en bestaande aandachtgebieden, en (beoordeling van potentiële) initiatieven tot remediëring van de MGAG-problematiek.

In de Begrotings- en Beleidstoelichting 2022 (SD 4, OD 4.1) werd opgenomen: '*Een Performante Health Impact Assessment wint aan belang op lokaal en bovenlokaal niveau. We ondersteunen de lokale besturen die daarmee aan de slag gaan.*' en '*New emerging pollutants, we vermeldden ze al, kunnen een belangrijke*

impact hebben op de gezondheid van zowel de huidige als toekomstige generaties. De recente actualiteit in en om Zwijndrecht illustreert dat. In samenwerking met OVAM geven we extra aandacht aan de gezondheidsimpact van onder andere PFAS (poly- en perfluoralkylstoffen). We brengen de impact ervan kwalitatief en kwantitatief in kaart.'

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Vorige beslissingen om sanering en onderzoek naar PFAS alsook de gevolgen voor de mens uit te voeren, zijn hieronder opgesomd. De hier gevraagde subsidie is een essentieel onderdeel om tot een adequate samenwerking en dialoog (participatie, risicocommunicatie, signaalbeleid) te komen met de omwonenden in de 5km-zone rond het bedrijf 3M (zie hoofdstuk 2 - inhoud).

Bloedonderzoek

Bloedstaalnames bij 800 omwonenden in 3km-zone rondom 3M

Om snel een antwoord te bieden op de grote ongerustheid die heerst bij de bevolking en om een zicht te krijgen over de noodzaak tot bijsturing van de perimeter van de no regret-maatregelen, werd aan de bevolking de mogelijkheid geboden om in de maanden juli en augustus 2021 op vrijwillige basis een bloedonderzoek te laten uitvoeren. De gegevens leverden ook nieuwe informatie aan voor het plannen van een uitgebreid milieu-gezondheidsonderzoek; net name de jongerenstudie HBM - omgeving 3M.

Bevolkingsonderzoek met bloedafnames bij omwonenden in 5km-zone rondom 3M

Omwille van de blijvende ongerustheid en de niet geruststellende resultaten van het eerste bloedonderzoek besliste heeft de Vlaamse Regering eind oktober 2021 om alle omwonenden rond 3M binnen een straal van 5 km ten westen van de Schelde de kans te geven om hun bloed te laten analyseren. In dit onderzoek zullen naast bepaling van PFAS in bloed ook verbanden worden gelegd tussen PFAS in bloed en levensstijl- en omgevingsfactoren en eventueel ook met gezondheidseffecten.

Jongerenstudie HBM – omgeving 3M (VR van 3/12/2021)

https://www.hbm-pfas.be/

Een humane biomonitoring (HBM) onderzoek bij jongeren in de omgeving van 3M gaat van start waarbij de link wordt gelegd tussen PFAS in milieucompartimenten (huisstof, groenten uit de moestuin, kippeneieren, bodem, compost en regenwater), de inwendige dosis van de en de biologische effecten (gezondheidseffecten) van deze PFAS-verbindingen.

Door het koppelen van HBM- en milieumetingen kan de interne dosis van een chemische stof zoals PFAS in het lichaam in verband worden gebracht met de PFAS-aanwezigheid in de omgeving. Indien daarenboven ook rekening wordt gehouden met persoonlijke factoren (bijv. leeftijd, geslacht) en met levensstijlfactoren die een rol spelen (bv. preventief gedrag, voeding, roken), kan een integrale risicoanalyse worden uitgevoerd voor deze PFAS-verbindingen. De klinische koppeling maken naar gezondheidseffecten zal geprobeerd worden en er zal bekeken worden hoe de resultaten medisch geïnterpreteerd kunnen worden.

De 'Jongerenstudie HBM – omgeving 3M' kan rekenen op de expertise en ervaring binnen het Steunpunt Milieu en Gezondheid welke het Vlaams Humaan Biomonitoringprogramma (VHBP) uitvoert.

Saneringsovereenkomst Vlaamse regering – 3M

In het kader van de PFAS-verontreiniging in (de omgeving van) Zwijndrecht is na onderhandelingsgesprekken een Saneringsovereenkomst opgemaakt tussen 3M en de Vlaamse overheid. Deze werd ondertekend op 6 juli 2022. Het gaat om een globale en geïntegreerde regeling, om de verschillende aspecten van de PFAS-problematiek veroorzaakt door 3M in Zwijndrecht op een efficiënte manier en met gegarandeerd resultaat op te lossen. Dat moet tegemoet komen aan de noden van burgers en overheid. De Vlaamse Regering bevestigt nu haar akkoord met deze Saneringsovereenkomst en mandateert de Vlaamse minister bevoegd voor Omgeving om deze namens

het Vlaamse Gewest, de Vlaamse Gemeenschap, OVAM en VMM te ondertekenen. In deze overeenkomst zegt het bedrijf hiervoor een bedrag van 571 miljoen euro toe.

Sitebesluit 'PFAS 3M-Zwijndrecht'
De omgeving van de 3M-fabrieksterreinen in Zwijndrecht is door emissies vanuit de 3M-fabriek verontreinigd met PFAS-componenten met een verregaande impact op gezondheids- en milieurisico's (bodem, water, lucht, natuur), economische activiteiten (landbouw) en maatschappelijk relevante projecten in de omgeving (Oosterweelproject), en de leefomgeving van de bewoners. Om een gecoördineerde en geïntegreerde aanpak van de PFAS-problematiek mogelijk te maken, gaat de Vlaamse Regering principieel (VR 2022 2810 DOC 1185) over tot vaststelling van de site 'PFAS- 3M Zwijndrecht'. De site omvat de gronden gelegen binnen een perimeter van 5 km rond de 3M-terreinen. De sitevaststelling voorziet onder meer de verplichting voor de saneringsplichtige 3M Belgium bv om volledig herstel en voorzorgsmaatregelen uit te voeren, en een regeling voor de afstemming van de bodemsanering en grondverzet voor groot grondverzet (vanaf 250 m^3) en de vergoeding van kosten voor klein grondverzet (onder 250 m^3) op gronden binnen de site. Daarnaast zijn er ook timings opgenomen om verdere gefaseerde bodemonderzoeken en bodemsaneringsprojecten in de site uit te voeren. De Vlaamse Regering zal de uitvoering van het besluit, de resultaten van de bodemonderzoeken, de humane biomonitoringstudies en andere onderzoeken, en de voortgang van bodemsaneringswerken, permanent evalueren, en zo nodig bijkomende maatregelen nemen. Over dit besluit wordt nog het advies ingewonnen van de SERV en van de Minaraad.

Saneringsverbond actoren – site 3M Zwijndrecht
De omgeving van de 3M Belgium fabrieksterreinen in Zwijndrecht is verontreinigd met PFAS-componenten met een verregaande impact in de omgeving op verschillende vlakken. Op 6 juli 2022 is de Saneringsovereenkomst gesloten tussen de Vlaamse Regering en 3M. Deze overeenkomst bood geen passende beleidsoplossing voor de sanering van de verontreinigde zone en het verder zetten van de Oosterweelwerken. Daarom ging de Vlaamse Regering in gesprek met verschillende actoren op het terrein, om tot een gedragen saneringsaanpak te komen. In dit kader ging de Vlaamse Regering op 28/10/2022 akkoord met het 'Saneringsverbond actoren - 3M Zwijndrecht'. Gezondheidsonderzoek, natuurherstel en een beter milieubeleid zijn de basispijlers van het saneringsverbond, naast de grondwerken van Lantis. Met het saneringsverbond wordt het kader uitgetekend voor de dialoog die de verschillende overheden, milieu- en burgerbewegingen en Lantis de komende jaren verder zullen voeren. De Vlaamse minister bevoegd voor Omgeving zal de overeenkomst ondertekenen en zorgen voor de verdere uitvoering van het Saneringsverbond.

2. INHOUD

Preventief gezondheidsbeleid Milieugezondheidszorg: Milieugezondheidskundige aandachtsgebieden – Hotspotwerking – Health in all Policies – Medisch Milieukundigen van de Logo's.

Het preventief gezondheidsbeleid Milieugezondheidszorg omvat inhoudelijk 7 preventieprogramma's *(gezonde publieke ruimte – binnenmilieu gerelateerde gezondheidswinst – schoon, voldoende en veilig drinkwater – klimaat en gezondheid – zwem- en recreatiewater – milieugezondheidskundige aandachtsgebieden – bodem en gezondheid*) en 1 beleidsprogramma (*risicoanalyse en health impact assessment*). Het Preventiedecreet (het decreet van 21 november 2003 betreffende het preventieve gezondheidsbeleid -BS 03/02/2004) beoogt een verbetering van de volksgezondheid, meer bepaald het behalen van gezondheidswinst op Vlaams bevolkingsniveau of het verhogen van de efficiëntie van het gezondheidsbeleid, om zo te kunnen bijdragen tot een verhoging van de levenskwaliteit. Art 4 van het Preventiedecreet vermeld onder andere dat het beleid inzake preventieve gezondheidszorg het nemen van initiatieven omvat die zich richten op exogene determinanten van gezondheid en

exogene bronnen van gevaar of bedreigende factoren voor de gezondheid. Hierin staat ook dat het facettenbeleid of het preventief gezondheidsbeleid meenemen in andere beleidsdomeinen (de WHO benoemt dit als Health in all Policies) een basisprincipe is om te komen tot een 'meer effectief' preventief gezondheidsbeleid. Belangrijk hierbij is het doorwerken van deze inzichten naar het lokale 'gemeentelijke' niveau. Hierin spelen de Logo's een belangrijke rol, meer bepaald de Medisch Milieukundigen daar werkzaam. Binnen de Vlaamse Logo's worden cf. artikel 17 §1.7° van het Logo-besluit Medisch Milieukundigen (MMK's) voorzien om het preventief gezondheidsbeleid Milieugezondheidszorg lokaal doorgang te doen vinden.

MMK-werking

De werking van de medisch milieukundigen van de Logo's wordt geregeld door het besluit van de Vlaamse Regering van 30 januari 2009 betreffende de Logo's[2], hierna afgekort als het Logobesluit.

De MMK-werking stimuleert en ondersteunt de lokale werking van preventieorganisaties en professionelen uit de gezondheidszorg rond milieugezondheid op basis van de pijlers van gezondheidsbevordering, gezondheidsbescherming en ziektepreventie om de gezondheid te bevorderen en de ziektelast verbonden aan milieugezondheidsproblemen te beperken.

De MMK-werking werkt mee aan het Vlaamse milieugezondheidsbeleid om de gezondheid te bevorderen en de ziektelast verbonden aan milieugezondheidsproblemen te beperken.

De MMK vormt als het ware een draaischijf tussen de Vlaamse overheid en de lokale preventieorganisaties[3] en professionelen uit de gezondheidszorg.

De MMK-werking vertrekt vanuit de drie pijlers van de preventieve gezondheidszorg, nl. gezondheidsbevordering, gezondheidsbescherming en ziektepreventie. Via de gezondheidsbevordering worden burgers in staat gesteld om te kiezen voor een gezond milieugezondheidsgedrag. De gezonde keuze wordt hierdoor de meest evidente keuze. Kernacties hierbij zijn informeren, sensibiliseren en trainen van vaardigheden en gewoontes, het creëren van een gezondheidsbevorderende fysieke en sociale omgeving en het voeren van een gezondheidsbeleid in verschillende settings. Hierbij worden de verschillende doelgroepen op een gepaste wijze benaderd. Lokale preventieorganisaties en professionelen uit de gezondheidszorg zijn de preferentiële partners om de gezondheidsbevordering te initiëren en uit te bouwen. Lokale besturen worden aangemoedigd om een lokaal milieugezondheidsbeleid uit te bouwen.

Via gezondheidsbescherming tracht men de bevolking te beschermen tegen gezondheidsbedreigende factoren (exogene of endogene factoren). Beschermende adviezen[4] kunnen, op eigen initiatief en, indien nodig of gewenst, met ondersteuning van Zorg en Gezondheid, worden opgemaakt voor groepen of individuen die worden blootgesteld aan risico's. Via ziektepreventie worden milieugezondheidsziekten en lokale milieugezondheidsproblemen (inclusief ongerustheid) voorkomen, vroegtijdig gedetecteerd en geremedieerd. Het voorkomen van milieugezondheidsproblemen wordt gestimuleerd door de zelfredzaamheid van lokale besturen en professionelen uit de gezondheidszorg te bevorderen. Op deze manier kunnen lokale milieugezondheidsproblemen worden voorkomen door (vooraf) de mogelijke impact op de gezondheid in te schatten. Lokale besturen en professionelen uit de gezondheidszorg worden begeleid om signalen te herkennen van lokale milieugezondheidsproblemen. Een vroegtijdige detectie kan het opschalen van de problematiek vermijden.

---

[2] https://codex.vlaanderen.be/Portals/Codex/documenten/1017703.html

[3] Preventieorganisaties: gemeente- en OCMW-besturen, verenigingen, organisaties, of plaatselijke of regionale afdelingen ervan, met een werking binnen het werkgebied van een Logo, die een meerwaarde kunnen bieden aan de locoregionale uitvoering van het preventieve gezondheidsbeleid in dat werkgebied

[4] Voorbeelden van beschermende adviezen zijn teeltadviezen, adviezen rond binnenmilieu, de uitvoering van de eerstelijnsfunctie

Door het netwerk dat de MMK heeft uitgebouwd met zijn lokale partners, en door de operationele terreinwerking, houdt hij een overzicht van de lokale problematieken in zijn regio. De MMK kan beslissen om de problematieken te signaleren aan het Vlaamse beleid indien hij van oordeel is dat aandacht van een hogere trap van het medisch milieukundig netwerk voor die problematiek noodzakelijk is. De MMK ondersteunt de lokale besturen en de professionelen uit de gezondheidszorg bij de aanpak of anticipatie bij lokale milieugezondheidsproblemen. Indien remediëring nodig is, ondersteunt de MMK het lokale bestuur in nauwe samenwerking met het Vlaamse milieugezondheidsbeleid, en breder het milieu-, ruimte- en onderwijsbeleid.

De MMK is een eerstelijnsaanspreekpunt voor individuele burgers wanneer de lokale preventieorganisaties of de professionelen uit de gezondheidszorg over onvoldoende zelfredzaamheid[5] beschikken. De MMK kan optreden als onafhankelijke derde wanneer het lokale bestuur betrokken partij is of de onafhankelijkheid door de burger in vraag wordt gesteld. De MMK geeft objectieve informatie, maar is geen conflictbemiddelaar.

Health in all policies

'Bij alle gemelde initiatieven is aandacht nodig voor het wegwerken van de gezondheidsongelijkheid door rekening te houden met de socio-economische gezondheidsgradiënt. (cf. art 7 preventiedecreet: doelgroepen p. 10-11 van het oproepdocument). Het verkleinen van de gezondheidsgradiënt zal de samenwerking tussen, en inzet van, verschillende beleidsdomeinen vergen.

Het engagement van alle maatschappelijke actoren, van (gezondheids)zorg en welzijn, over onderwijs, werk, mobiliteit tot ruimtelijke ordening, is essentieel om een succesvol preventief gezondheidsbeleid te kunnen realiseren. In het bijzonder op het vlak van de milieugezondheidszorg is samenwerking tussen de verschillende beleidsdomeinen noodzakelijk, want "health is in all policies".

Hiertoe worden mogelijke preventiestrategieën en prioritaire acties uitgetekend rond milieugerelateerde aandoeningen. Aan de hand van humane biomonitoring en in nauwe samenwerking met huisartsen en lokale besturen kunnen Zorg en Gezondheid en Leefmilieu in welbepaalde regio's (de zogenaamde "hot spots") een doordachte registratie en opvolgingsonderzoek organiseren. 'Het Vlaams beleid m.b.t. Milieugezondheidszorg wordt naar het lokale niveau gebracht door de Medisch Milieukundigen van de Logo's.

Hotspot-werking

"Milieugezondheidskundig aandachtsgebied" wordt in de context van het preventief gezondheidsbeleid Milieugezondheidszorg gedefinieerd als zijnde een plaats of regio (geografisch of functioneel afgegrensd) waar men, ten gevolge van de aanwezigheid van fysische, chemische, materiële en/of biologische factoren die een negatieve invloed hebben op de volksgezondheid, een ongunstig effect terugvindt of vermoedt, op de gezondheid van de personen die op deze plaats verblijven/wonen. Bovendien is deze negatieve invloed op de gezondheid meestal groot of groter dan in de rest van Vlaanderen, hoewel ook sterke ongerustheid en/of hinder van de bevolking rond de mate van aanwezigheid van polluenten in hun omgeving als "hotspot" kan gedefinieerd worden.

"Hotspotwerking" of de aanpak en opvolging m.b.t. een milieugezondheidskundig aandachtsgebied, zal opgestart worden wanneer zich een combinatie van bronfactoren uit het milieu (vb. industrie, verkeer…) voordoet die gezondheidseffecten kunnen veroorzaken. Binnen de "hotspotwerking" wordt er nadrukkelijk gezocht naar ruimtelijke adaptatiemogelijkheden die leiden tot een actieplan om de problematiek aan te pakken. Beleidsrelevantie is een voorwaarde om aan "hotspotwerking" te doen.

[5] Focus zal liggen op deskundigheidsbevordering van intermediairs.

Concreet zijn volgende items eigen aan "hotspotwerking":

- Aanwezigheid van meerdere bronfactoren
- Er is een spanningsveld tussen deze bronfactoren en andere factoren zoals ongerustheid, media, economie…
- De ruimtelijke factor (bepaalde regio of gebied) is noodzakelijk
- Het heeft een tijdelijk karakter en is afsluitbaar[6] op middellange tot lange termijn
- De blootstelling en belasting zijn chronisch van aard[7]
- De betrokken medisch-milieukundige domeinen en de beleidsbevoegdheden zijn geïntegreerd toepasbaar.
- Netwerking is essentieel: het grootste deel van het project moet immers gedragen zijn door alle partijen uit de praktijk – met als basis een geëngageerd lokaal draagvlak.
- Een procesingrijpen binnen 'hotspotwerking' vergt naast het aspect volksgezondheid een multidisciplinaire afweging/aanpak

Belangrijke ankerpunten zijn:

- Milieugezondheidskundige risico-inschatting (Health Impact Assessment):
    - Handleiding Milieugezondheidskundige risico-inschatting (opvraagbaar bij AZG)
    - Protocol afleiding Gezondheidskundige Advies Waarden
    - Carcinogene risico's in volksgezondheidskundige risico-inschattingen
- Beleidsmanagement (lokaal en bovenlokaal)
- Actorenmanagement (participatief)
- Risicocommunicatie
- Datamanagement
- Population Health Effect Management

PFAS – 'poly- en perfluoralkyl verbindingen'

'New emerging contaminants' kunnen een belangrijke impact hebben op de gezondheid van zowel de huidige als toekomstige generaties. PFAS zijn chemische, niet-afbreekbare stoffen die door de mens zijn gemaakt. Voor sommige PFAS (zoals PFOS en PFOA) is bekend dat ze schadelijke effecten kunnen hebben op de gezondheid van mensen en behoren tot de lijst van 'New emerging contaminants'.
De chronische blootstelling en opstapeling in het lichaam leiden tot een voortdurende belasting aan PFAS. En dit voor een zeer lange periode. PFAS zijn niet enkel zeer mobiel, dus alom tegenwoordig in de verschillende milieumedia waaraan blootstelling mogelijk is; met specifieke aandacht voor bodem (rechtstreeks en via voeding), lucht, grondwater/drinkwater en binnenmilieu. Ze zijn zeer persistent in het milieu en blijven dus meerdere tientallen jaren aanwezig. Daarnaast zijn PFAS gekend als zeer bio-accumulatieve stoffen met een enorm lange halfwaardetijd – voor veel PFAS-verbindingen kan dit tot 10 jaren bedragen. Deze belasting, gecombineerd met alle andere toxische stoffen (polluenten) waar we aan worden blootgesteld, leiden tot chronisch ziekten. Hierbij dienen we nog rekening te houden met de soms zeer lange latentietijd tussen PFAS-blootstelling en het resulterende risico op gezondheidseffecten. Meer onderzoek is nodig over de gezondheidseffecten van een gecombineerde blootstelling van verschillende PFAS en andere polluenten. PFAS, en bij uitbreiding medisch milieukundig inzicht m.b.t. PFAS in milieugezondheidskundige aandachtsgebieden (hotspots) is te beschouwen als een nieuw aandachtspunt. Deze aandachtsgebieden worden vaak gekenmerkt door een verontreiniging met meerdere polluenten. Beleidsmatig is het zeer interessant om inzicht te kunnen verwerven in het relatief belang t.a.v. andere milieupolluenten van PFAS t.o.v. een aantal merkers van gezondheidseffect, en dus de bezorgdheid van de bevolking over de gezondheidsimpact integraal te bekijken.

Doordat ziektes door een combinatie van verschillende factoren ontstaan, kun je ze (vaak) op meer dan één manier voorkomen. Deze stelling is voor preventie van enorm belang. Humane risico-evaluatie

van milieuverontreiniging is meestal gebaseerd op de beoordeling van individuele stressoren, waarbij voor elke polluent de blootstelling afzonderlijk vergeleken wordt met de relevante gezondheidskundige toetsingswaarde per blootstellingsweg.
De blootstelling aan een chemische stof draagt bij in een bepaald gezondheidseffect, maar is niet 'alleen' verantwoordelijk voor dit effect. De oorzaken van een gezondheidseffect zijn veelal multifactorieel. Meestal worden de effecten van slechts één chemische stof en de veilige drempels ervan onderzocht, maar mensen worden voortdurend blootgesteld aan een mengsel van milieupolluenten. Een stof-per-stof aanpak kan de risico's van gecombineerde blootstelling in sommige gevallen onderschatten, zeker wanneer verschillende stressoren een gezamenlijk effect uitoefenen op het menselijk organisme. Deze gecombineerde blootstelling kan gevolgen hebben voor de gezondheid, zelfs als afzonderlijke stoffen in het mengsel de veilige niveaus niet overschrijden. Naarmate de aantallen verder toenemen, wordt het steeds moeilijker om alle effecten van chemische stoffen op onze gezondheid en het milieu per geval te beoordelen. Hierin zijn de leefstijlfactoren niet te onderschatten – we spreken dan ook over gezondheidskundige eindpunten waar die leefstijlfactoren zoals gezonde voeding, voldoende beweging, … een belangrijke invloed hebben: immunologische effecten, leverziekten, hart- en vaataandoeningen, diabetes, hormoonverstorende ziekten, …

Er heerst toenemende bezorgdheid over de risico's van mengsels van chemische stoffen en hoe zij gecombineerd werken, hetgeen doorgaans niet in beschouwing genomen bij de evaluatie van chemische stoffen. Bij het uitvoeren van een risicoanalyse van gecombineerde blootstelling wordt in eerste instantie nagegaan of de milieupolluenten al dan niet samen voorkomen binnen een afgebakend geografisch gebied en gelijke tijdspanne. En wat hun relatie is tot niet-milieugerelateerde aandoeningen.

PFAS Onderzoek
In de buurt van de 3M-site in Zwijndrecht is er vooral een historische en deels actuele uitstoot van PFAS door de nabije industriële activiteit. Omwille van berichten over verhoogde concentraties PFAS in het leefmilieu (bodem, grondwater, eieren) in Zwijndrecht en omgeving zijn een set van no regret-maatregelen afgekondigd door het AZG; op basis van een eerste preliminaire risico-inschatting.

Om de nu geldende no regret-maatregelen te verfijnen, ter bescherming van de volksgezondheid, is het belangrijk dat de situatie rond de 3M-site goed in kaart wordt gebracht en op te volgen. Hiervoor worden verschillende initiatieven opgestart in Zwijndrecht en in de omliggende gemeenten. De onderzoeksresultaten zullen ook inzicht verwerven voor andere verontreinigde zones en andere gebieden:

- Epidemiologische longitudinale follow-up: we herhalen de analyse van de blootstellingsmerkers (PFAS-in bloed staalnames) en trachten de dosis-effectrelaties in kaart te brengen, wat epidemiologisch en biostatistische inzet vereist:
- Gezondheidssurveillance Programma: we brengen de gezondheidseffecten gerelateerd aan PFAS gedetailleerd in kaart, volgen die op voor de komende 10 jaren en zorgen voor verwijzing voor vroegtijdige interventie wanneer problemen vastgesteld worden;
- Eerstelijnsondersteuning: de aangehaalde onderzoeken generen inzichten waar de eerstelijnsactoren in de 5KM zone mee aan de slag moeten (zowel naar primaire, secundaire en tertiaire preventie);

Deze onderzoeken en acties zullen begeleiding, verduidelijking en inhoudelijke risicocommunicatie behoeven, dit de komende 10 jaren. Het is zeer belangrijk een aanspreekpunt te hebben rond milieu en gezondheid in een MilieuGezondheidskundig AandachtsGebied (MGAG). Ook voor de zorg en begeleiding naar de einddoelgroep (de omwonenden), intermediairs en het lokale bestuur – met een brugfunctie naar de Vlaamse administratie bevoegd voor het preventief gezondheidsbeleid.

Preventiemedewerker MMK-ondersteuner

Met een subsidie aan Logo Waasland worden 2 preventiemedewerkers aangenomen die instaan voor de ondersteuning van de medisch milieukundigen (verder MMK's genoemd), werkzaam in het werkgebied van 5 km rond de 3M site in Zwijndrecht (verder 'werkgebied' genoemd). Dit werkgebied omvat een gedeelte van de gemeenten Beveren, Zwijndrecht, Kruibeke en Stad Antwerpen. Dit betekent dat het werkgebied zich over 2 Logo's uitspreid, waarvan het zwaartepunt Logo Waasland betreft. De preventiewerkers gaan dan ook Logo-overschrijdend te werk (Logo's Waasland en Antwerpen) waarbij de inzichten en ervaringen via de MMK-werking ten dienste staan van de andere Logo's in Vlaanderen. Er zijn in Vlaanderen immers tal van (kleinere) PFAS hotspots, cf. de PFAS-verkenner Vlaanderen.

De standplaats Logo Waasland en Logo Antwerpen, maar er wordt voor een welbepaald aantal dagen per week (min 1 dag per week) een satellietwerkplek in de gemeenten Zwijndrecht en Antwerpen Linker Oever in het werkgebied voorzien. Dit om er voor te zorgen dat de preventiemedewerkers een goed bereikbaar en herkenbaar aanspreekpunt worden voor de bewoners binnen de straal van 5 km rond de 3M site.

Initieel was er 2 VTE begroot voor een niveau B als preventiemedewerker in de 5km-zone rondom het bedrijf 3M. We baseren ons hiervoor op de ervaring van de preventiemedewerker MMK-ondersteuner die werkzaam is in de zone rond de Umicore-fabriek te Hoboken. Echter door de wetenschappelijke complexiteit van de onderzoeken en acties die er in de komende 10 jaren (cf. het sitebesluit en het saneringsverbond) nog aankomen in en om Zwijndrecht en voor PFAS ook in Vlaanderen in het algemeen, voorzien we een niveau B en een niveau A. Dit voor een periode van 10 jaar rekening houdend met de persistentie in het milieu, de lange halfwaardetijd in het lichaam, de latentietijd tussen blootstelling en effect, en de multicausaliteit t.a.v. de mogelijke risico's op gezondheidseffecten. Hierin is het belangrijk om de thematieken rond levensstijlfactoren en mede hieruit voortvloeiende chronische gezondheidseffecten (non communicable diseases of niet overdraagbare aandoeningen) mee te nemen in de werking van de preventiemedewerker MMK-ondersteuner. De MMK-inbedding in het Logo is een correct niveau aangezien inhoudelijk al deze aspecten van het preventief gezondheidsbeleid, inclusief het facettenbeleid, behartigd worden.

De hoofdactiviteit van deze preventiemedewerker is zorg en ondersteuning voor de einddoelgroep (de omwonenden), intermediairs en lokale besturen. Hiervoor wordt voornamelijk ingezet op een gerichte (op maat) communicatie over de gezondheidsrisico's door blootstelling aan PFAS en sensibilisatie over de mogelijke preventieve maatregelen die hierbij genomen kunnen worden. Ook voor andere noden in het kader van milieugezondheid in het werkgebied zijn de preventiemedewerkers het aanspreekpunt en worden in samenwerking met de MMK's van de Logo's acties uitgewerkt.
Daarnaast staat deze medewerker ook in voor een constructieve samenwerking met de relevante partners en stimuleert hij de relevante partners om te werken aan gezondheidsbevordering. Er wordt ook deelgenomen aan relevante expertengroepen.
De doelstellingen worden in samenspraak met Logo, MMK's en AZG duidelijk geformuleerd.
Indien er nood blijkt aan activiteit buiten het beschreven werkgebied, wordt dit vooraf gemeld aan de ondersteunende werkgroep voor bespreking en goedkeuring.

<u>Taken Preventiemedewerker MMK-ondersteuner:</u>

1. Inhoudelijke versterking door inlezing van het dossier rond 3M, gezondheidsrisico's van PFAS en andere polluenten of leefstijlfactoren in relatie tot de multicausaliteit van mogelijke gezondheidseffecten begrijpen, wetenschappelijke literatuur rond gezondheidskundige blootstelling aan PFAS opvolgen en inzicht verwerven in de lokale bron/oorzaak-dosis-effect relaties;
2. Het lokaal en Vlaams Medisch Milieukundig Netwerk verkennen, in kaart brengen en contacten leggen;
3. In kaart brengen van de noden die leven rond PFAS en milieugezondheid in het algemeen in het gebied van 5 km rond 3M (parallel m.b.t. het preventief gezondheidsbeleid

Milieugezondheidszorg en Algemene Preventie, en specifiek in samenwerking met participatieve trajecten rond de activiteiten opgesomd in het sitebesluit en het saneringsverbond in werkgebied);
4. Installatie en bekendmaking van zichzelf als (laagdrempelig) aanspreekpunt rond PFAS en milieugezondheid in het werkgebied rond 3M;
5. Samenwerking met relevante actoren, waaronder het saneringsverbond, voor het opmaken van afspraken en een kader om tot een gemeenschappelijke communicatie over de gezondheidsrisico's en mogelijke preventieve maatregelen en andere (gedragen) acties i.k.v. PFAS en milieugezondheid in het werkgebied te komen;
6. Communicatie, sensibilisatie en andere acties rond PFAS en milieugezondheid in het werkgebied voor de informatie rond gezondheidsrisico's, preventieve maatregelen en gezondheidsbevordering;
7. Ondersteuning van humane biomonitoring, longitudinaal follow-up gezondheidsonderzoek en gezondheidssurveillance, bv. bij rekrutering van moeilijk bereikbare groepen, risicocommunicatie, publieke doorvertaling van resultaten en wetenschappelijke inzichten;
8. Opgedane kennis rond PFAS en de hotspotwerking ter beschikking stellen van de andere medisch milieukundigen van de Logo's, ter ondersteuning van vragen rond de problematiek van PFAS op het volledige grondgebied van Vlaanderen.

Rapportage Preventiemedewerker

Jaarlijks wordt door het Logo Waasland een voortgangsrapport opgemaakt met rapportage van:
a) de ondernomen acties en ervaren knelpunten bij het takenpakket van de preventiemedewerker van het respectievelijk voorbije half jaar;
b) de resultaten en realisaties van de verschillende activiteiten;
c) een beschrijving van het aangesproken netwerk;
d) de bottom-up signalen onder adviesvorm geformuleerd aan de lokale besturen en de Vlaamse Overheid.

Om de 3 jaren wordt een voortgangsrapport voorzien waarin een inhoudelijk eindverslag zit dat minimaal een samenvatting omvat van:
a) de doelstellingen, de gebruikte materialen, communicatiekanalen en technieken gebruikt bij de uitvoering van het takenpakket van de preventiemedewerker;
b) een geïntegreerde analyse van de resultaten en realisaties van de verschillende activiteiten;

Na 10 jaar worden deze rapporten samengenomen in een integraal eindverslag.

Jaarlijks wordt voorzien in een financieel verslag.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

De subsidie beslaat de Personeelskosten en hierop een overhead van 10%.

De personeelskosten omvatten een periode van 10 jaren: 2023 t.e.m. 2032. De periode wordt ingegeven door de eigenschappen van PFAS (persistent, mobiel, lange halfwaardetijd in het lichaam, latentietijd tussen blootstelling en effect, multicausaliteit) en de hieruit voortvloeiende gezondheidsrisico's. Daarnaast is een stabiele (qua personeelsverloop en kennisborging) hotspotwerking op langere termijn essentieel, die uitgaat van een vertrouwen in de overheid vanwege de doelgroep zijnde de omwonenden in de 5km-zone rond het bedrijf 3M, cf. de principiële goedkeuring van het sitebesluit

VR 2022 2810 DOC 1185. In deze zone wordt een netwerk opgezet met de lokale actoren waarin participatie en Health in all Policies basis uitgangspunten zijn. Daarnaast omvat de periode de geplande inzet van acties en onderzoeken m.b.t. hoofdstuk II (*Acties op de Site*), partim A (*Gezondheid bevolking Zwijndrecht*), cf. het 'Saneringsverbond actoren - 3M Zwijndrecht' (VR 28/10/2022).

De personeelskosten omvatten de inzet van 1 VTE niveau A en 1 VTE niveau B in het Logo Waasland, met een Logo-overkoepelende werking binnen de 'Site' (5km zone rondom het bedrijf 3M), volgens de loonbarema-tabel Paritair Comité 331 – Gezondheidsinrichtingen en -Diensten, met correctiereserve geldig vanaf 1 september 2022. (https://www.som.be/thema/baremas) Hierin wordt respectievelijk verwezen naar:

- Voor de niveau B preventiewerker MMK-ondersteuner: begeleidend personeel klasse 1 (B1c).
- Voor de niveau A preventiewerker MMK-ondersteuner: licenciaten / masters.

De totale subsidie over de periode van 10 jaren werd berekend cf. een prognose voor indexering. Hierbij werd de anciënniteit uit de baremabel (uitgaande van een basisanciënniteit van maximaal 5 jaren, opbouwend naar 15 jaren) gemodelleerd op basis van een jaarlijkse indexering die de afgevlakte gezondheidsindex volgt van de 'voorbije' 10 jaren.

Het totaalbedrag dat hiervoor zal vastgelegd worden is 2.104.213,05 euro, op artikel GE0-1GDF2JA-WT PREVENTIEF GEZONDHEIDSBELEID, basisallocatie GD 376.

Dit bedrag is beschikbaar cf. de Saneringsovereenkomst Vlaamse regering – 3M van 6 juli 2022. In de uitvoering van deze overeenkomst heeft 3M op 30/08/2022 een bedrag van 100 miljoen euro gestort op de rekening van het MINA-fonds. Binnen dit bedrag is een partim voorzien ten behoeve van inzet op het preventief gezondheidsbeleid. De maatregelen verbonden aan de inzet van deze middelen dient nog ingepast te worden in het begrotingskader bij de begrotingsopmaak 2023. Omdat inzet op de beleidstaak dringend was werd hiervoor via een amendement op de begroting 2022 een voorafname beschikbaar gesteld 8,041 miljoen beschikbaar gesteld op het begrotingsartikel GE0-1GDF2JA-WT allocatie GD304 en binnen dat zelfde artikel 0,7 miljoen euro op allocatie GD376. Eind 2021 werd via een amendement voorgesteld door de Vlaamse Regering op het ontwerp van decreet houdende de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2022, het krediet van begrotingsartikel aangepast als volgt:

Oorspronkelijk		Aanpassing	
VAK	VEK	VAK	VEK
76.069	76.611	84.785	80.819

Om het te subsidiëren bedrag voor het voorliggend te kunnen vastleggen zal **een herverdeling binnen artikel voorzien worden van de basisallocatie GD304 (overheidsopdrachten) naar GD376 (subsidies) van 1.404.2013,05 euro.**

De **vereffening** gebeurt jaarlijks voor de komende 10 jaar, waarbij jaarlijks het te vereffenen bedrag wordt bepaald op basis van de op voorhand gekende anciënniteitsgroei (cf. loonbarema-tabel PC331) waarop de werkelijke jaarlijkse indexering wordt toegepast, en de werkelijk (bv. mits rekening houdend met een 4/5^{e} werkregime, ...) uitgekeerde verloning. Deze indexering is nu nog niet gekend, en wordt jaarlijks berekend. Het totaalbedrag na 10 jaar dient hierbij binnen de prognose van het vast te leggen totaal te blijven. Indien er toch een overschrijding moest dreigen in de loop van die 10 jaren, wordt het dossier al-dan-niet mits een herzieningsbesluit aangepast a rato van de dan beschikbare kredieten op de respectievelijke toekomstige begroting

De gemaakte kosten zullen nauwgezet worden bijgehouden met het oog op potentiële (terug)vordering bij de vervuiler binnen de Saneringsovereenkomst Vlaamse regering – 3M, en het

hieraan verbonden Sitebesluit en Saneringverbond. Dit is zeker belangrijk voor het milieugezondheidskundig aandachtsgebied Zwijndrecht – omgeving 3M. De gemaakte kosten met het voorliggende subsidiebesluit blijven dan ook binnen de inhoudelijk organisatorische en financieel-technische opzet van deze beslissingen.

Het advies van de Inspectie van Financiën werd ontvangen op 21 november 2022.

Het begrotingsakkoord werd aangevraagd op 22 november 2022.

B. ESR-TOETS

Dit is niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Deze subsidie wordt uitgevoerd door derden. De opvolging en evaluatie van de voortgang en de resultaten wordt uitgevoerd door het agentschap Zorg en Gezondheid. Dit is ingebed in de reguliere werking zonder bijkomende nood aan personeel of werktijd.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Deze subsidie heeft een ondersteunende en dus positieve impact op de werking van de lokale en provinciale besturen.

Aan de betrokken gemeenten binnen de 5km-zone rond het bedrijf 3M wordt gevraagd om minimaal 1 dag per week een lokaal ter beschikking te houden zodoende de MMK-ondersteuner bereikbaar voor de inwoners aanwezig is. Van de gemeente Zwijndrecht werd hiertoe een engagement bekomen op 17/11/2022.

4. VERDER TRAJECT

De opgebouwde kennis -resulterend uit deze subsidie- zal een belangrijke bijdrage leveren aan een meer adequate aanpak van het preventief gezondheidsbeleid, en het preventief en remediërend omgevingsbeleid, van PFAS in relatie met de andere milieupolluenten aanwezig in de Vlaamse leefomgeving, buiten dit milieugezondheidskundig aandachtsgebied of 'Site PFAS 3M-Zwijndrecht'.
Verdere acties zoals toekomstige adviesaanvragen of beslissingen van het Vlaams Parlement zijn niet van toepassing.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- Het Logo Waasland te subsidiëren voor 2 Preventiemedewerkers MMK-ondersteuning in de omgeving van het bedrijf 3M te Zwijndrecht gedurende 10 jaren;

- een budgettaire herverdeling te doen, binnen artikel GE0-1GDF2JA-WT ‘preventief gezondheidsbeleid’ voorzien worden van de basisallocatie GD304 (overheidsopdrachten) naar GD376 (subsidies) van 1.404.2013,05 euro.

- haar goedkeuring te hechten aan het bijgaand ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering;

- de Vlaamse minister, bevoegd voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, te gelasten met de uitvoering ervan.

Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Hilde CREVITS